

The background of the page is a photograph of a child's bedroom. The wall is in poor condition, with large patches of white paint peeling away to reveal a grey, textured surface underneath. In the bottom left corner, a wooden bed frame with a curved headboard is visible, covered with a white sheet and a brown patterned blanket. A black power cord is plugged into a white wall outlet on the left wall.

‘Het is klote, en wij gaan je helpen’

De huisbezoekers van stichting Sina, dat tien jaar bestaat, komen jaarlijks in duizenden Amsterdamse kinderkamers om spullen uit te delen. ‘Deze matrassen? Die komen van de straat.’

TEKST MALIKA SEVIL
FOTO'S DINGENA MOL

Met pvc-tape is een foto van een jongetje op de muur geplakt. Hij staat kaarsrecht en kijkt strak de camera in, glimmend van trots in zijn rode kostuum.

Anderhalve meter lager staat een bed. Hier kruipt hij elke avond in. Hij slaapt in een kamer met heel veel spullen. Een wasmand puilt uit van de kleding, evenals een volgepropte tas van de Action. Zijn ledikantje, waar hij al jaren geleden uit is gegroeid, is ook volgestouwd. Niets verradt dat dit een kinderkamer is. “Het is ook niet zijn kamer,” zegt zijn moeder Nana (47) over haar achtjarige zoontje die op school is, maar ónze kamer.

Twee mensen, één eenpersoonsbed.

Stijn van de Kamp (26), huisbezoeker van stichting Samen Is Niet Alleen (Sina) laat het even op zich inwerken. Hij staat

met een notitieboekje in zijn hand. “Dus u slaapt hier samen in?” Zij knikt. Hij: “Maar dat past niet. U moet goed kunnen slapen. En uw zoon ook, want dan kan hij beter leren op school.”

Elke avond hetzelfde

Dit appartement van circa dertig vierkante meter heeft maar een slaapkamer, dus een uitwijkmogelijkheid is er niet, legt ze uit. Geld voor een extra bed of een slaapbank is er evenmin. Nana, een vrouw uit Ghana die leeft van een bijstandsuitkering, vertelt dat zich elke avond hetzelfde ritueel voltrekt. “Mijn zoon gaat eerst slapen en als ik er later bij kom, zegt hij: ‘Dit bed is vol, ga weg.’” Dan pakt ze een deken en gaat ze in de woonkamer liggen op een bankje van, pak ’m beet, anderhalve meter.

Stijn van de Kamp, huisbezoeker van stichting Sina.

“Elke dag word ik wakker met pijn.” Ze grijpt naar haar nek en begint te wrijven. “Zo gaat het al drie jaar. Ik ben kapot.”

Stijn taxeert de kamer en bedenkt wat hij kan betekenen. Hij kijkt naar het behang dat deels is afgescheurd, naar de glimmende lap die bij wijze van gordijn voor het raam is gespannen, de kledingkast waar de deuren vanaf zijn gevallen en dan zegt hij: “Zijn jullie geholpen met een stapelbed?” Nana zucht er een diepgemeend ‘já’ uit.

Stijn schrijft in zijn bestellijst: een stapelbed, maar ook nog een dubbele kledingkast, nieuwe gordijnen en behang. Nadat hij door de moeder hartelijk wordt bedankt, loopt hij de vijf trappen van de portiekflat naar beneden, opent de deur en neemt een diepe teug buitenlucht.

Zo. Na honderden huisbezoeken is hij veel gewend, maar dat wil niet zeggen dat hij geharnast is. Zo’n joch dat elke avond zijn moeder uit bed moet sturen, simpel en alleen omdat hij wil slapen – dat is intriest.

In Amsterdam groeien volgens cijfers van O&S circa 23.000 kinderen op in minihuishoudens – omgerekend één op de zes. Uit schaamte of wantrouwen in overheidsinstanties laten mensen die in armoede leven niet veel mensen thuis toe, maar de huisbezoekers van Sina komen daar wel. In een van de projecten van de stichting, die in 2012 is opgericht, wordt

gekeken wat kinderen aan spullen nodig hebben. Dit jaar deden de medewerkers 1400 huisbezoeken. Ze bestelden vanaf januari onder andere 488 nieuwe bedden, 724 matrassen, 367 kledingkasten en 327 bureaus. Ook deden ze zo’n 4800 aanvragen bij het Jeugdfonds Sport, zodat kinderen gratis kunnen sporten. Ook helpen ze de ouders problemen met instanties en betalingsachterstanden op te lossen. Sina, dat draait op gemeentelijke subsidies en giften, heeft dus een goed beeld van hoe armoede er in de stad uitziet.

Kampeerberdje

Als Stijn het dan even heel praktisch terugbrengt naar de paar vierkante meter van de kinderkamer, ziet hij het volgende: “Op ons bestelformulier staat de optie triple bed, een stapelbed met drie bedden. Die moesten we dit jaar al 26 keer aanklikken omdat er drie of meer kinderen op één slaapkamer liggen.” Onder hen ook twintigers die geen woning kunnen vinden en veroordeeld zijn tot een hoekje in het ouderlijk huis. Hij ziet kinderen die standaard op een kampeerberdje op de grond slapen, kinderen die een bed moeten delen, matrassen met vlekken. Slaapkamers op niet geïsoleerde zolders, >>

‘Maar dat past niet. U moet goed kunnen slapen. En uw zoon ook, want dan kan hij beter leren’

zonder ramen en heel veel kamers met schimmel. Privacy is er vaak niet, gordijnen evenmin, en het ontbreekt aan een rustige plek om huiswerk te maken.

Uit een evaluatie van woningbouwcorporatie Rochdale bleek deze maand dat in Amsterdam 4700 grote gezinnen (huishoudens met vier of meer personen) in een 'te kleine' sociale huurwoning wonen. Ze zitten klem, want er wordt geen urgentie verleend op te krappe behuizing.

Stijn trapt zijn fiets Tussen Meer op en kijkt op zijn telefoon naar de navigatie. Hij is zo'n jongen, zegt hij zelf, die aan de goede kant van de kloof is geboren. Hij en zijn broer, Jurre van de Kamp, de oprichter van Sina, hadden altijd de nieuwste Playstations, nooit wat te wensen, gouden paplepel – dat werk. Stijn heeft de opleiding future planet studies afgerond en had dus de consultancy in kunnen gaan, met bijpassend honorarium, maar nu fietst hij met een loeizware rugtas op een loeizware ov-fiets naar alle hoeken van de stad. Van adres naar adres. Van indrukwekkend verhaal naar indrukwekkend verhaal. Want wie geen 25 euro meer heeft om een tweedehands ledikantje te kopen, heeft een relaas om stil van te worden.

Fatima Agnaou komt als huisbezoeker bij kwetsbare gezinnen.

“Toen ik net aan dit werk begon, tweeën-half jaar geleden, was ik na vijf huisbezoeken op een werkdag helemaal murw. Als iemand van mijn vrienden met een probleem kwam, dacht ik: weet je wát pas erg is? Ik was alles kapot aan het relativeren. Dat is minder geworden hoor, maar je moet er wel tegen kunnen.”

Stijn stopt bij een portiekflat in Nieuw-West. In het trappenhuis, dat duidelijk niet op de renovatieprioriteitenlijst van de woningbouwvereniging staat, ligt een spoor van chocolademelk.

Boven aan de trap heet Mariam, een vriendelijke vrouw die jaren geleden de oorlog in Irak is ontvlucht, hem welkom. Ze lopen langs een keuken waar de kastjes uit zijn gesloopt, in de gang bladdert de verf van de muren. Als hij eenmaal in de woonkamer op de bank heeft plaatsgenomen, vraagt hij: “Hoe gaat het met u?” Ze zegt: “Heel goed.” Ze lacht erbij.

Alles van de straat

Maar binnen een halfuur ligt alle ellende op tafel: vader en moeder wonen hier met drie van hun vier kinderen (9, 11 en 15 jaar). Ze hebben door een onbekende oorzaak al vier maanden geen uitkering gekregen, de kinderbijslag is naar de huur gegaan, met veel moeite is de circa vierhonderd euro voor de energierekening betaald. Tot overmaat van ramp heeft haar man een ongeluk gehad met de auto – zo'n beetje hun laatste bezit dat het nog wél deed.

“Alles is kapot,” zegt de vrouw, terwijl ze door de kamer loopt. Ze plukt aan een gehavend stuk skaileer van een eetkamerstoel, ze wijst naar een roze bureaustoeltje op vastgelopen wieltjes. Er zit een bruine vlek op. “Kijk,” zegt ze, terwijl ze de televisie aanzet. Twee dikke zwarte strepen lopen verticaal door het beeld van *Goede tijden, slechte tijden*. “Kapot.”

Onder de televisie, op het dressoir – ook sleets – staat een fotolijstje met de twee jongste dochters. Ze kijken glimlachend de kamer in.

De medewerkers van Sina plannen hun huisbezoeken bij voorkeur tijdens schooltijd. “We willen liever niet dat de kinderen al die verhalen over schulden moeten aanhoren,” legt Stijn uit.

“Mag ik de kinderkamers zien?” De één slaapt op het onderstel van een oude bank, de ander in een gammel bed en het derde kind op de grond, op een dun matras dat daar elke dag opnieuw moet worden neergelegd. De matrassen hebben geen hoezen. “En dit is oud en vies,” zegt Mariam

als ze een vergeeld hoofdkussen in de lucht houdt.

Waar komen deze spullen vandaan? “Deze matrassen? Die komen van de straat,” zegt Mariam. De bedden ook. “Alles komt van de straat.”

Even later staat Stijn buiten. Naast de ondergrondse vuilcontainer, waarschijnlijk de vindplaats van de spullen boven. Dat er in Amsterdam kinderen op matrassen slapen die op straat uit het grofvuil worden getrokken, verbaast hem niet meer. “Vreselijk. Maar we horen dat best vaak.” Als mensen geen geld meer hebben om boodschappen te doen, waar halen ze dan honderd euro voor een matras vandaan? Nergens.

“Kijk naar deze moeder. Mensen doen zo hun best, maar het lukt ze gewoon niet. Dat is heel verdrietig, zeker voor de kinderen. Er zijn types die zeggen dat armoede

aan jezelf te wijten is, maar mocht je al naar die gedachte neigen, dan leer je dat in deze baan snel af.”

Sneakermuur

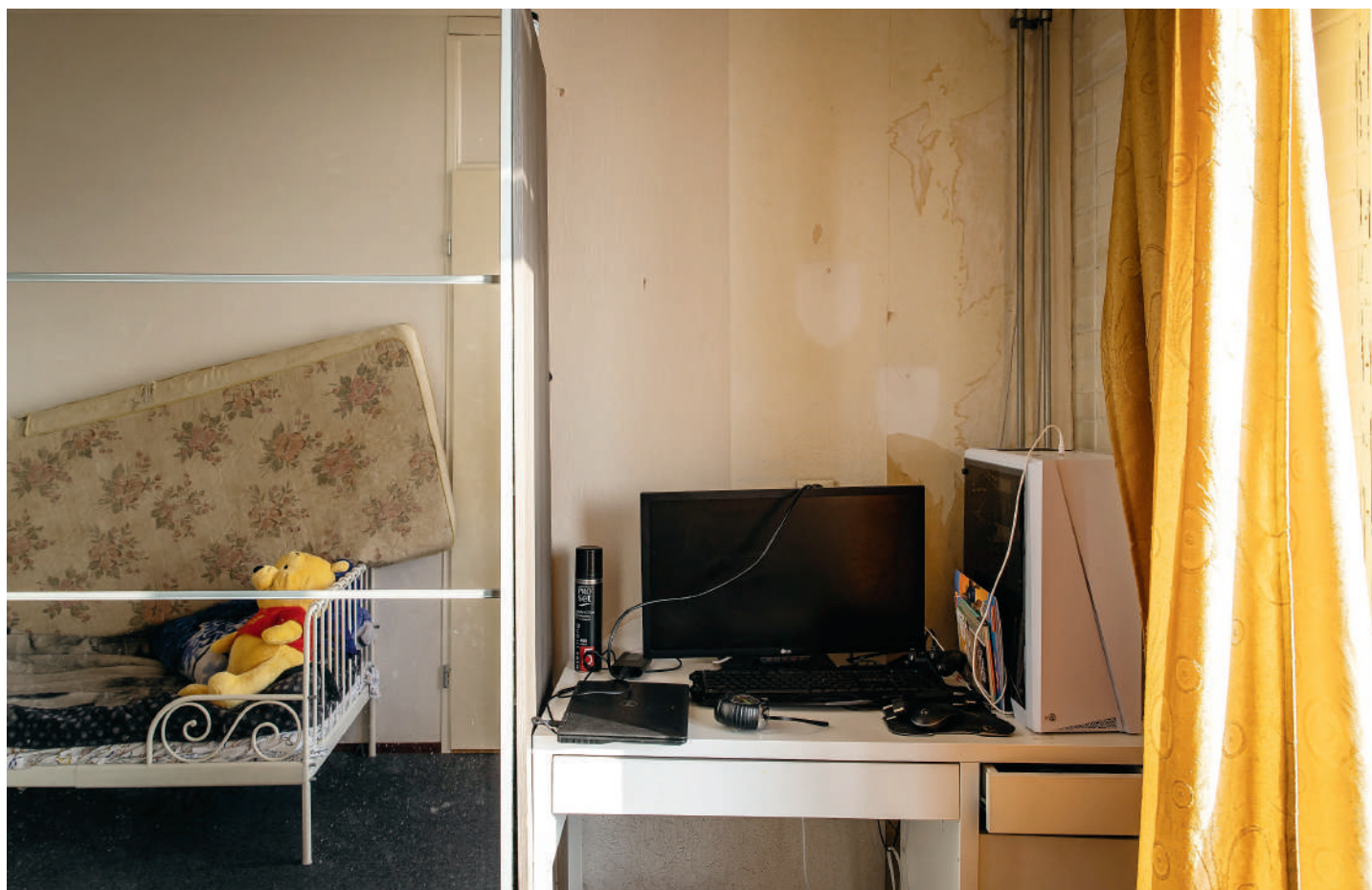
De pijn zit vaak in ‘gewone’ dingen, weet Stijn nu. Hoe belangrijk iets vanzelfsprekends als een fiets kan zijn, wordt later op de dag duidelijk als een jongetje van een jaar of tien een jampot met muntgeld aan Stijn laat zien. De bestemming: een nieuwe fiets. “Ik wil heel graag op de fiets naar kickboksen,” zegt het jongetje timide.

Zijn moeder legt uit dat hij nu drie kwartier naar de sportschool moet lopen. Ze kan vanwege de zorg voor haar andere kinderen niet mee. “Als hij dan op de terugweg vraagt of hij bij zijn vrienden achterop kan, zegt zo’n jongen: ‘Dat mag niet van mijn moeder, want dan gaat mijn fiets stuk.’ Dan moet hij dus het hele stuk

‘Mensen doen zo hun best, maar het lukt ze gewoon niet’

lopen. Hij komt vaak verdrietig thuis. Dat doet mij ook pijn. Mensen zeggen: geld is niks. Maar geld is alles.”

Het volgende adres blijkt een duur appartementencomplex met een ingewikkelde deurbel met camera. Eenmaal boven stapt Stijn een soort showroom in. Meteen al in de ruime hal staan een gloednieuwe kinderwagen en een elektrische Mercedes voor dreumesen. Het huis is brandschoon en ruikt naar Ritualsstokjes. Stijn stapt op zijn sokken over rijk hoogpolig tapijt en kijkt rond, zijn blik op standje neutraal. Aan de muur hangt een televisie formaat projectiescherm. Hij heeft afge- >>

Een kinderkamer waar drie kinderen slapen.

leerd daar conclusies aan te verbinden. De televisies zijn bijna overal groot. De gordijnen zijn zwaar en luxe. Het vloerkleed groot en schoon. Alles lijkt gloednieuw.

Stijn zit tegenover de zwangere Aïsha. Voor de baby wil ze graag een ledikantje. Hij had er eerder op de dag al voor gewaarschuwd: de contrasten zijn groot. “Maar zelfs als iemand een hele sneakermuur heeft en een kind slaapt in de slaapkamer op de grond, want dat zien we ook, dan nog geven we een kinderbed. Wij denken altijd vanuit het kind.”

Ook hij moet op dat soort momenten heel hard schakelen in zijn hoofd. Want het huis mag tot aan het plafond zijn volgestopt met de mooiste spullen, toch wil dat niet zeggen dat ze ook geld hebben om dat ledikantje te kopen. En dat blijkt: de vrouw vertelt dat de zaak van haar man in coronatijd in elkaar is geklapt en dat de huurschuld is opgelopen tot 9000 euro, boven op een schuld van 26.000 euro. Stijn informeert hoe die schuld is ontstaan, maar volgens de vrouw is het ‘alles bij elkaar zo gekomen’. Nu zit het gezin in de

schuldhulpverlening met 120 euro leefgeld per week. “Dit,” zegt de vrouw terwijl ze naar de televisie wijst, “was onze levensstandaard.”

Bellen, mailen, doordrukken

Of deze mensen hun spullen op afbetaling hebben gekocht, blijft onduidelijk, maar eenmaal buiten begint Stijn zijn betoog dat er een verbod zou moeten komen op kopen op afbetaling. “Vraag maar aan mijn vrienden hoe boos ik erom kan worden, vooral als ik een biertje op heb. Niemand wordt daar beter van. De rentes zijn heel hoog en mensen krijgen een dikke boete als ze niet op tijd betalen.”

Als de huisbezoekers van stichting Sina er niet meer uitkomen, hebben ze nog een sterke troef achter de hand: hun collega Fatima Agnaou (43), huisbezoeker voor kwetsbare gezinnen. Niemand bij Sina kent zo goed de weg in het ondoorgroende woud van toeslagen, compensaties en regelingen. Fatima gaat zitten, klapt haar laptop open en begint te repareren wat gerepareerd moet worden. Zo ook deze ochtend in een woonkamer in Nieuw-West. Op de bank zit een alleenstaande moeder (31). De jongste van haar vier kin-

Meteen al in de ruime hal staat een elektrische Mercedes voor dreumesen

Dun koord

Mensen met financiële stress leven vaker van dag tot dag en zijn minder gericht op de lange termijn. “Dat is logisch. Als je nu een lege koelkast hebt, ben je niet met volgende week bezig, maar met de vraag: wat geef ik mijn kinderen straks te eten?” zegt lector kinderarmoede Mariëtte Lusse van Hogeschool Rotterdam.

Chronische financiële stress bij de ouders legt ook weer druk op de kinderen. Het kan hun ontwikkeling op veel gebieden in de weg zitten. “Stress zet de ontwikkeling van het werkgeheugen, de besluitvorming en de impulsregulatie onder druk. Dat kan leiden tot slechtere schoolresultaten dan dezelfde kinderen onder andere omstandigheden gehad zouden hebben. Dat vergroot het risico op voortijdig schoolverlaten, wat weer

doorwerkt in de kans op een goedbetaalde baan later.”

En er zijn meer effecten: kinderen kunnen sociaal in een isolement raken, bijvoorbeeld omdat ze niet mee kunnen doen aan uitjes of verjaardagsfeestjes.

Opgroeien in armoede geeft mede hierdoor een groter risico op psychosociale problemen en probleemgedrag. Uit onderzoek is gebleken dat mensen die in armoede leven meer risico hebben op gezondheidsproblemen als overgewicht of obesitas en gemiddeld ook eerder overlijden.

Alles bij elkaar opgeteld heeft armoede een enorme impact op een leven, zegt Lusse. “Gelukkig zijn er gezinnen die desondanks veerkrachtig blijven. Daar heb ik groot respect voor, want het koord waarop zij balanceren is dun.”

deren – een kleuter met springerige krullen – zit geduldig in een kinderstoel en eet een in stukjes gesneden boterham. De gordijnen zijn dicht.

Soms, als ze een paar keer is geweest, durft Fatima het wel te vragen: waarom kies je ervoor zo vaak zwanger te worden als je weet dat je klein behuist bent en een laag inkomen hebt? “De antwoorden zijn uiteenlopend. Soms is het onder dwang van een man dat vrouwen maar kinderen blijven krijgen. Soms is het cultuurgebonden. Maar dan nog: als de ouders niet opletten, hoeft jij daar als kind niet de dupe van te worden.” Ze zal het vaak zeggen deze ochtend: “De kinderen hebben hier niet om gevraagd.”

Terug naar de woonkamer. De moeder – een kordate vrouw uit Marokko die een paar jaar in Nederland woont en amper de taal spreekt – heeft een uitkering van 1050 euro en krijgt 275 euro alimentatie. Haar huur (particuliere sector) bedraagt 1100 euro. Tel daar alle vaste lasten bij op en je komt dik in de min.

Nu heeft ze een huurschuld. Fatima weet binnen tien minuten al wat er allemaal loos is en dat resulteert in een flinke waslijst: de woontoeslag is onterecht gestopt, de afvalstoffenheffing van 430 euro is afgeschreven terwijl ze recht heeft op kwijtschelding, nog niet alle termijnen van de energietoeslag zijn binnen, net als van de zorgtoeslag. En dan is er nog een akkefietje met de huurbaas, die een kapot raam (enkelglas) niet wil vergoeden, ter-

wijl hij daar waarschijnlijk wél toe verplicht is.

De moeder laat het zien. Ze staat in de slaapkamer waar ook het meisje met de krullen elke avond onder de wol ligt. “Kijk,” zegt de moeder, en ze wijst naar het kozijn, waar een grijze vuilniszak voor is geplakt. “Dit is écht heel gevaarlijk,” constateert Fatima. “En koud.” Dit en de rest zal ze later op kantoor oppakken. Een groot deel van haar werk bestaat uit bellen, mailen, bellen, mailen. En als het moet ook doordrukken en organisaties op hun verantwoordelijkheden wijzen.

Complexe regels

Bij deze moeder is het Buurteam betrokken, het loket waar Amsterdammers met dit soort vragen terecht kunnen. En toch blijft er veel ‘werk’ liggen. Het valt Fatima op dat hulpverleners vaak een of twee problemen aanpakken en dat er veel over het hoofd wordt gezien. “Ik kan, als het nodig is, zo drie uur lang blijven. Die luxe hebben we bij Sina. En wij gaan altijd op huisbezoek, dat helpt enorm. Een badkamer vol schimmel zie je niet op een inloopspreekuur.”

Later zal Fatima ook uitleggen dat de regels complex zijn en dat het voor veel hulpverleners al niet is bij te benen, laat staan voor de mensen die het nodig hebben. Zelfs bij mensen die goed Nederlands

spreken en online handig zijn, gaat het vaak mis. Kijk maar naar Hamida, een jonge, net gescheiden vrouw met zeven kinderen. Toen Fatima vorig jaar voor het eerst bij haar kwam, was de nood heel hoog.

Hamida lijdt aan een ernstige ziekte die zoveel pijn deed dat ze ‘pijnstillers als smarties nam’. Ze werd omringd door hulpverleners van onder meer Jeugdbescherming en het Ouder- en Kindteam. “Allemaal fantastisch lieve mensen,” zegt Hamida. “Ze beloofden korte lijnen, maar uiteindelijk was er niemand die alles oppakte.”

Iedereen had kunnen zien dat er ook andere hulp nodig was, zegt Hamida. “We zaten thuis op kaal beton en de kinderen hadden amper kleren.” Ook hier kwamen veel spullen, inclusief de matrassen, van het grofvuil. En ook hier sliep de moeder op de bank – terwijl ze nog wel zoveel pijn had.

Omdat de situatie zo schrijnend was, pakten de medewerkers van Sina alles aan: Fatima inde voor haar duizenden euro’s aan niet uitgekeerde toeslagen, ze regelden Stadspassen, sportmogelijkheden, scholierenvergoeding. Sina legde vloerbedekking, bestelde nieuwe banken en bedden.

Hamida probeert te schetsen hoe ze er destijds bij zat. “Alles was te veel. Ik was bang en ik had pijn. Mijn hoofd kon niet meer focussen. Mensen dachten mischien: dat is een intelligente vrouw, die weet wel wat ze moet doen. Maar ik had de kracht niet meer om de post te openen. Ik kon alleen maar overleven, van deze dag naar de volgende. Hoe? *I don’t know*. Dan heb je hulp nodig.”

Waar ze behoefte aan had? “Aan een warme omhelzing van een hulpverlener die je de ogen opent en zegt: ‘Oké, het is op zijn Amsterdams gezegd klote, maar we kunnen dit én dat doen. En wij gaan je helpen.’”

Dat gebeurde. De tranen staan inmiddels in haar ogen. Ze sport weer en durft te dromen van een eigen baan – ooit, straks, hopelijk. “Er zijn wel lieve mensen. Je moet ze alleen even tegenkomen.” <<

Omwille van privacy zijn de namen van de cliënten gefingeerd. Zij hebben toestemming gegeven voor publicatie van de foto’s.